

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1995-1996 (*)

23 NOVEMBER 1995

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van artikel 79, derde lid,
van het Gerechtelijk Wetboek**

(Ingediend door de heer Antoine Duquesne)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Artikel 79 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de onderzoeksrechters door de Koning worden aangewezen uit de rechters die ten minste gedurende drie jaar het ambt van magistraat van het openbaar ministerie of van rechter in de rechtbank van eerste aanleg hebben uitgeoefend.

Voorts is bekend dat artikel 80 van het Gerechtelijk Wetboek de rechtbank van eerste aanleg de mogelijkheid biedt om bij wijze van uitzondering een werkend rechter aan te wijzen om het ambt van « toegevoegd onderzoeksrechter » uit te oefenen (zie in dat verband ons wetsvoorstel Stuk Kamer n° 263/1 - 95/96).

Het ambt van onderzoeksrechter is ingewikkeld en heeft heel eigen kenmerken. Pas aangestelde onderzoeksrechters geven zelf toe dat een vrij lange aanpassingsperiode vereist is vooraleer men dat ambt voluit kan uitoefenen (overname en beheer van hangende onderzoeksdossiers, contactname met de officieren van de gerechtelijke politie aan wie onderzoekstaken zullen worden opgedragen, verschijning in de raadkamer, op dagen met wachtdienst onder-vraging van aangehouden personen om te beslissen

(*) Tweede zitting van de 49° zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1995-1996 (*)

23 NOVEMBRE 1995

PROPOSITION DE LOI

**modifiant l'article 79, alinéa 3,
du Code judiciaire**

(Déposée par M. Antoine Duquesne)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 79 du Code judiciaire dispose que les juges d'instruction sont désignés par le Roi parmi les juges ayant exercé pendant trois ans au moins les fonctions de magistrat du ministère public ou de juge du tribunal de première instance.

Nous savons d'autre part, que l'article 80 du Code judiciaire permet au tribunal de première instance, à titre exceptionnel, de désigner un juge effectif afin qu'il remplisse les fonctions de « juge d'instruction de complément » (voir à ce sujet notre proposition de loi Doc. Chambre n° 263/1 - 95/96).

Les fonctions de juge d'instruction sont complexes, et tout à fait spécifiques. Les juges d'instruction nouvellement nommés admettent eux-mêmes qu'un temps d'adaptation relativement long est nécessaire avant de pouvoir assumer pleinement ces fonctions (reprise et gestion de dossiers en cours d'instruction, prise de contacts avec les officiers de police judiciaire auxquels des devoirs d'instruction vont être confiés, comparution en chambre du conseil, interrogatoire des personnes arrêtées lors des jours de garde, en vue

(*) Deuxième session de la 49° législature.

of die al dan niet in voorlopige hechtenis worden genomen, ...)

Gelet op het takenpakket dat een onderzoeksrechter te verwerken krijgt, zijn wij de mening toegedaan dat de door de Koning krachtens artikel 79 van het Gerechtelijk Wetboek aangewezen magistraat het best een opleiding krijgt vooraleer hij dat ambt uitoefent.

Een dergelijke opleiding organiseren houdt uiteraard in dat men daarin tijd en financiële middelen investeert. Het staat buiten kijf dat die inspanning moeilijk afdwingbaar is in een periode waarin het gerechtelijk beleid in ons land in hoofdzaak wordt gekenmerkt door besparingen en inkrimpingen van het personeelsbestand van de rechtbanken.

Het is dus beter realistisch te blijven. Wij stellen dan ook voor artikel 79, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek te wijzigen. Wanneer de Koning nieuwe onderzoeksrechters benoemt, zou de voorkeur worden gegeven aan magistraten die dat ambt reeds als « toegevoegd onderzoeksrechter » (artikel 80, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek) hebben uitgeoefend.

Een dergelijke oplossing biedt het voordeel dat mensen die reeds op enige ervaring ter zake kunnen bogen tot onderzoeksrechter worden benoemd en derhalve in staat zullen zijn meteen en voluit de diverse taken waarvoor de onderzoeksrechter in zijn hoedanigheid van officier van de gerechtelijke politie bevoegd is, uit te oefenen.

Er kunnen zich uitzonderlijke redenen voordoen die verband houden met de diensten en de werking van de rechtbank van eerste aanleg. Daarom dient in een uitzondering te worden voorzien : zo zou de Koning, door een met bijzondere redenen omkleed besluit, kunnen beslissen af te wijken van de regel dat « bij voorkeur die magistraten tot onderzoeksrechter worden benoemd die dat ambt als toegevoegd rechter reeds hebben uitgeoefend ».

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 79, derde lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door wat volgt :

de décider de leur placement ou non en détention préventive, ...).

L'ensemble des tâches auxquelles un juge d'instruction est confronté nous pousse à penser qu'une formation préalable à l'exercice de ces fonctions ne serait pas inutile au magistrat désigné par le Roi en vertu de l'article 79 du Code judiciaire.

Bien sûr, une telle formation impliquerait un investissement en termes de temps et de moyens financiers. Un tel effort est bien évidemment difficile à obtenir à une époque où restriction budgétaire et limitation du cadre de personnel judiciaire constituent les maîtres mots de la politique judiciaire menée dans ce pays.

Nous préconisons donc pour rester réaliste de modifier l'article 79, alinéa 3, du Code judiciaire en vue de favoriser, lors de la nomination de nouveaux juges d'instruction par le Roi, les magistrats qui ont déjà exercé des fonctions au titre de « juge d'instruction de complément » (article 80, alinéa 2, du Code judiciaire).

Une telle solution présente l'avantage de faire nommer au poste de juge d'instruction des personnes qui ont une certaine expérience en ce domaine et qui seront dès lors capables d'exercer pleinement et immédiatement l'ensemble des fonctions dévolues à cet officier de police judiciaire qu'est le juge d'instruction.

Des raisons exceptionnelles liées aux services et au fonctionnement du tribunal de première instance peuvent néanmoins se présenter et il convient dès lors de prévoir une exception : le Roi pourrait, par une décision spécialement motivée, décider de déroger à cette règle de la « nomination préférentielle au poste de juge d'instruction de magistrats ayant déjà exercé ces fonctions comme juge de complément ».

A. DUQUESNE

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'article 79, alinéa 3, du Code judiciaire est remplacé par ce qui suit :

« De beslagrechters en de rechters in de jeugdrechtbank worden aangewezen uit de rechters die gedurende ten minste drie jaar het ambt van magistraat van het openbaar ministerie of van rechter in de rechtbank van eerste aanleg hebben uitgeoefend.

De onderzoeksrechters kunnen slechts worden aangewezen uit de rechters in de rechtbank van eerste aanleg die ten minste een jaar benoemd zijn en die het ambt van onderzoeksrechter reeds hebben uitgeoefend krachtens artikel 80, tweede lid. De Koning kan evenwel, mits Hij zijn keuze met bijzondere redenen omkleedt, beslissen een andere rechter in de rechtbank van eerste aanleg of een lid van het parket dat ten minste een jaar benoemd is, als onderzoeksrechter aan te wijzen. ».

30 oktober 1995.

« Les juges des saisies et les juges du tribunal de la jeunesse sont désignés parmi les juges ayant exercé pendant trois ans au moins les fonctions de magistrat du ministère public ou celle de juge au tribunal de première instance.

Les juges d'instruction ne peuvent être désignés que parmi les juges du tribunal de première instance nommés depuis un an au moins et qui ont déjà exercé les fonctions de juge d'instruction en vertu de l'article 80, alinéa 2. Le Roi peut cependant décider, son choix devant être spécialement motivé, de désigner comme juge d'instruction un autre juge du tribunal de première instance ou un membre du parquet nommé depuis un an au moins. ».

30 octobre 1995.

A. DUQUESNE

